

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

86. Quàm Deo sit grata miseratio, quamque sit ejus larga retributio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

gentem nemo corripiat. Booz miseratione tactus nobilis mulieris Noëmi ad inopiam redactæ ob avaritiam viri crudelis in pauperes, inquit Lyranus. Ubi duo, vel tria notanda: avarorum pœna, qui pauperimas relinquunt familias: charitas illius, qui non exactè, vel omnem angulum agri sui secari jubebat, sed de industria relinqui, quodd nimirum propriis oculis pauperes videre! Et idè voluit Dominus piscinam languentium esse prope templum, ut oculos conijcientes in illos, ad misericordiam moverentur: ideoq; jussit Propheta Eliæ, alioqui charitate pleno, ut in Israël se conferret, quo populi illius miseriam propriis oculis prospiceret, dum prope eum torrentem nihil videns sic durus erat. 3. Reg. 17. Et idè tam parum nos misericordes sumus, quia oculos à pauperibus avertimus. *Ne avertas (ò fili) oculos tuos ab ullo paupere, &c.*

Simus itaque liberales, nec excusationibus involvamur. *Non agas, inquit Dominus, quidquam callidè in ejus necessitatibus sublevaris.* Ubi Oleast. Occurrit Deus humanæ malitiæ, occurrunt enim homini volenti eleemosynam facere mil-
 tentationes.

Contra hos Basl. Tu quidem cum aurum das, ut equum compares, animo non angeris, cum verò corruptibilia exponis, ut Cœlorum Regnum accipias, lacrymandum tibi putas?

Tot, quæ nobis bona supersunt, ut damnationi sunt, & laqueo, & ruinæ, sic merito esse possent. In capillis suspensus est Absalom, & in cincinno capitis delatus est Habacuc: hic nimirum in superfluis ad meritum delatus; ille in superfluis ad pœnam suspensus.

Largi itaque cum Deo simus, magisque cum Deo, quàm cum mundo. Si merendæ res Dei sunt, mensura manca non fit, sed sinamus eam potius excedere. Ob-
 servat Lyranus, templi mensuras omnes fuisse vulgatis longiores: sic calamus Sanctuarii cæteris erat longior. Hinc Angelus ille mensurabat Calamo sex cubitorum, & palmo. Nonne satis erant sex
Speranza Scripturæ selectæ.

A cubiri? Non, quia mensurabantur res Dei, quæ semper cumulacè sunt mensurandæ: in hujus mundi rebus strictè, & parcè agendum, &c. in his verò quæ Dei sunt, hominis manus nequaquam debet esse contracta.

August. Et nos, & omnis populus unius Domini servi (adde, uniusque Patris filij) sumus: & si benè agimus, ad unam hæreditatem pervenimus. Et quare pauper tecum non capiet cibum, qui tecum accepturus est regnum? Quare pauper non accipiet veterem tunicam, qui tecum accepturus est immortalitatis stolam? Quare pauper non meretur panem tuum, qui tecum ad convivium invitatus est Angelorum?

¶ Quàm Deo sit grata misratio, quàmque sit ejus larga re-
 tributio.

PUNCTUM LXXXVI.

Fili, ne avertas oculos tuos ab ullo paupere, Tob. 4. Ita enim fiet, ut nec à te avertatur facies Domini. Quid hic plura, te judice, desiderantur? Eleemosyna tua commemorata sunt in conspectu Dei. Syriacè: De eleemosynis tuis commemoratio fuit, & el mentio facta fuit coram Deo.

Seminate in justitia, & metite in ore misericordiae. Quid sibi vult, In ore misericordiae? Vult significare, juxta voluntatem misericordiae, ad libitum misericordiae.

Est Scripturæ phrasis: Os meum non interrogastis; hoc est voluntatem meam non explorastis. Vocemus puellam, & quæramus ipsius voluntatem, Græcè: Et quæramus ipsius os. Metetis igitur in ore misericordiae, id est, abundanter, & quantum ipsa misericordia voluerit. Ita pro certitudine mercedis Seminate, & metite pro
 meritis.

Qui recipit Prophetam in nomine Prophetæ, mercedem Prophetæ accipiet, & qui recipit justum in nomine justî, mercedem justî accipiet.

M m

Dent. 25.
 Oleast. ibid.

D. Basl. hom.
 de divite,

3. Reg.
 Dan. 4.
 Maga. in can.
 Moys. 3. sec. 2.

Templi mensu-
 ras olim vul-
 garibus majo-
 res.
 Ezach. 40.

Tob. 4.

Act. 10.

Syriac.

Lorin. ibid.

Miseratio per-

quam grata

Deo.

Osea 10.

Isai. 3.

Gen. 24.

Græcè.

Matth. 23.

D. Thom. in
Car. ibid.

Math. 19.

Miserationis
largissimare-
muneratio.

Gen. 24.

Rebeccam ho-
spitalitas con-
jugem Isaac
fecit.

Theod. in
Gen. 9. 73.

Absentibus.

Alj.

Hebr.

cipiet. Chrysolomus relatus à D. Thom. in A
Catena, id est, qualem decet accipere
eum, qui suscipit justum, vel qualem ju-
stus est accepturus, illius nimirum justi-
tiae participem se faciet, & cum eo pari-
ter justitiae praemia recipiet. D. Hieron.
in alio sensu: Qui recipit Prophetam in no-
mine Prophetæ, & justum in nomine justis hoc
est, credens, eum esse vel Prophetam, vel
justum, cæsi reverà non sit, merces non
peribit suscipientis, licet indignus fuerit,
qui susceptus sit. Sed illud pro omni mer-
cede sufficiat: Qui recipit vos, me recipit, &
qui me recipit, recipit eum, qui me misit.
Nihil amplius dici potest.

Et quid mirum, si qui recipit, tam gra-
tus sit, ut vicissim recipi mereamur? Quid
in se habuit virgo illa, ut inter tot puel-
las una seligeretur, quæ Isaac sponsa ef-
set futura? Igitur puella, inquit ille, cui di-
xero: Inclina hydriam tuam, ut bibam, & illa
responderit: Bibi, quin & camelis tuis dabo
potum, ipsa est, quam preparasti servo tuo
Isaac. Quodnam, quæso, id signi genus?
Signum erat, inquit Theod. non pulehri-
tudo corporis, neque quicquam aliud ex
iis, quæ splendida putantur, sed hospita-
litas, affabilitas, & animi mansuetudo.
Quante verò hæc virginis virtutes? Audi,
& expende: Quis respondit: Bibe, domina mi.
Celeriterque deposuit hydriam super ulnam
suam, & dedit ei potum. Cumque ille bibisset,
adjevit: Quin & camelis tuis hauriam aquam,
donec cuncti bibant. Ubi Tostatus: Magna
benignitas in hoc signatur, quia licet mo-
raretur puella, dixit tamen, se velle expe-
ctare, quousque omnes cameli bibissent.
Effundensque hydriam. Addunt alij: Effun-
densque festina hydriam in canalibus recurrit
ad puteum, ut hauriet aquam, & hauriam o-
mnibus camelis dedit. Ille autem contempla-
batur eam. Hebr. Vir autem obstupebat in ea.
Postquam autem biberunt cameli, protulit vir
inaures aureas, appendentes siclos duos, & ar-
millas totidem pondos siclorum decem, dixitque
ad eam: Cujus es filia? In dicit ei: In domo
patris tui locus ad manendum? Que respon-
dit: Filia sum Bathueli filij Melcha, quem pe-
perit ipsi Nachor. Et adavit dicens: Palea-
rum quoque, & saxi plurimum est apud nos,
& locus spatiosus ad manendum. Ubi idem

Abul. expendit virginis humanitatem.
Licet, inquit, solum fuisset quaesita de lo-
co ad manendum pro camelis, respondit
etiam de cibo eorum, & ex ingenti ani-
mo ait: Est locus spatiosus, non ad ingredi-
endum: ac statim egrediendum, sed ad
manendum. Ipsa ipsa est, quam preparavit Do-
minus filio Domini mei. Hæcque digna fuit,
quæ in domum Abraham recipere.

Chrysol. ad illa verba: Facite vobis sac-
culos, qui non veterascunt. Videris, inquit,
quia Pater iste ditare vult filios, non nu-
dare. Facite vobis sacculos, qui non vetera-
scunt. Non modo, immò cælesti modo,
qui hunc audit, vendendo comparat, re-
condit erogando, dum amittit, acquirit.
Quam cupit pecuniam perdurare, per-
petuare sacculos divitiarum, condita
permanere, qui dicit: Facite vobis sacculos,
qui non veterascunt! Ecce docet avaritiam,
qui cooperat laudare contemptum: Facite
vobis sacculos, qui non veterascunt. Et qui
thesaurizantes temporaliter arguebat,
ad totum cupiditatis fomitem, jubet sac-
culos sine fine perquiri. Christe, quò re-
pentrahic amor tuorum, ut avarum lucrifac-
tias, facis eum, quod desiderat, non
quod oportet, audire: sacculos imperas,
æternos thesauros, qui non deficiant, vis
parari, ut avarus, dum consueta percurret
ad lucra, aut virtutem capiat, aut à virtu-
te capiatur. Facit vobis sacculos, &c. Saccu-
lus cur paratur? Domine, tu vidisti, quia
in thesauris tota fides, tota spes in saccu-
lis sit avari, & idè impuribiles in cælo
sacculos vis parari: ut qui te non sequitur
ad cælum, sequatur saltem sacculos suos.
Avare, fac tibi sacculos, & fac, jubente
Deo, quia votis tuis annuit divina Maje-
stas: sed fac tibi sacculos erogando, quia
quicquid pauper acceperit, Pater cælestis
suscipit. Et ubi recondit? In cælo. Et ne
forte perdidisse te doleas vel usuram, cen-
tuplum in cælesti fœnore recipies, quid-
quid in cælo paupere transmissis perfe-
rente. Usura mundi centum ad unum,
Deus unum accipit ad centum, & tamen
homines cum Deo nolunt habere con-
tractum. Sunt forsitan de cautione solli-
citi? Crede, homo Deo, quod tibi Deus
dedit, majora reddere vult, cum vult de-
bere largitor.

Luc. 12.

Chrysol.

Serm. 25.

Avaritiam
Christus do-
cuit, verum
sacram.

Dirigitur pa-
rare sacculos
cur præcepit
Christus.

Sed

Sed jam de more exempla subijciamus, quibus pateat, quam Deo sit grata miseratio, quamque sit ejus larga retributio. Petrus Damianus in epist. Abbas quidam, ut mihi relatum est, suavis edulij concupiscentia ductus, lampredam sibi præcepit acquiri. Cumque ministri dicerent, hoc genus eo loco difficile posse inveniri, extitit, qui diceret, anam tantum in venalibus lampredam se vidisse propositam, nullo pacto minus, quam viginti numorum Papiensium coemendam. Jussit Abbas numerari pecuniam. Coquorum autem diligentia lautè decoctus Abbatem piscis apponitur: sed antequam tangeretur, ecce pauper ad januam hoc potissimum sibi dari, quod Abbati esset appositum, auxiè postulabat. Mox, ut erat, integrum piscem (nihil hæsitans) vir Domini mittit ad pauperem. Illic pauper, qui videbatur, cum ipsa paropside plena pisce in sublime se extulit, & librata manu velut venium portans, cælum cunctis videntibus penetravit. Unde liquiddò approbatur, quia quod indigentibus datur, Deo transmittitur, & quod in sinu pauperum occultamus, in cælo reponimus.

Arnulphus Episcopus Metensis, juventutis suæ tempore ex matrimonio tres filios procreavit, cumque esset misericors, & ad pietatis opera semper intentus, præfatis filiis suis cœpit suadere, ut ei assensum præberent, quatenus omnes facultates suas ad usus pauperum disperteret. Negantibus autem, & renuentibus aliis, unò ex eis (Anchisus nomine) fidens de Christi pietate, sibi plura condonari, ad omnia, quæ pater vellet, se libenter obedire promisit. Agit igitur gratias filio pater, benedicit eum, cunctamque progeniem in posterum nascituram, & prædicat ei plura, quam reliquerat, se habiturum, factumque est ita. Nam plures Anchiso, quam reliquerat divitiæ accesserunt, & de ejus progenie multi Reges originem duxerunt: Anchisus enim genuit Pipinum, & Pipinus Carolum Martellum: hic Pipinum juniorem, ex quo Carolus Magnus, & ex hoc cæteri Francorum Reges.

A Beatus Gregorius, qui sanctæ Dei Ecclesiæ Romanæ Pontifex fuit, antequam fieret Patriarcha, Monachus erat in Monasterio sancti Andreae Apostoli, ad Clivum Scauri, prope templum Sanctorum Martyrum Joannis, & Pauli. Atque illi quidem Monasterio ipse præerat. Matrem verò habuit Beatam Sylviam, quæ tunc juxta portam Sancti Apostoli Pauli locum patrum, qui Cella nova dicitur, incolebat. Accidit, ut cum in cellula ipse sua sederet, & scriberet, accesserit ad eum mendicus voce supplicis: Miserere mei, inquit, serve Dei altissimi, qui cum essem navis gubernator, naufragium feci, & aliena, meaque perdidit. At ille, uti benignus in pauperes, ac verè Christi servus, vocato Procuratore: Da, inquit, Frater, huic sex numos aureos. Frater autem id, quod servus Dei Gregor. mandaverat, fecit, mendicoque pecuniam dedit. Eodem rursus die pauper idem ad Beatum Gregorium venit. Et miserere mei, inquit, serve Dei altissimi, qui cum multa amiserim, parum à te recepi. Beatus autem Gregorius ministrum suum iterum vocavit, dixitque ut sex iterum numos eidem pauperi numeraret. Ac Frater quidem paruit, sed pauper, cum acceptis duodecim nummis, discessisset, ad Beatum Gregorium paulò post rediit eodem die: Miserere, inquit, mei, serve Dei altissimi, & aliquid rusticum elargite, quoniam magnam jacturam feci. Procuratore tertium accessit: Da, Frater, inquit, huic pauperi sex alios numos. At ille respondens: Crede mihi Pater, inquit, ne unus quidem in arca relictus est numus. Cui Beatus Gregorius: Nonne aliud quicquam habes in promptuario, ut vas aliquod, aut vestimentum, quod pauperi largiaris? Nullum, respondit ille, vas habemus, præter argenteum illud, quod magna domina, de more leguminibus plenum misit. Abi, inquit servus Dei Gregorius, atque illud pauperi præbe. Frater autem fecit, quod sibi à Beato Gregorio mandatum fuerat. Pauper igitur, acceptis duodecim numis, & vase argenteo discessit.

Ioan. Dias. in Vita S. Greg. l. i.

Pauper ter elemosynam flagitans, ter jubente Gregorio, recepit.

Vas argenteum jussu dari Greg. c. i. m. n. hil haberes præterea.

Petr. Dam. epist. 2.

Concupita lampreda pauperi donata cælum versus sublata est.

Sever. in Prot. mort. Annot. Ex Arnulphi progenie ob pietatem in pauperes oriuntur Reges.

Cum autem in sanctissima, & maxima Dei Ecclesia veteris Romae creatus esset Patriarcha, & quemadmodum Patriarcharum est consuetudo, quodam die Theaurario mandasset, ut duodecim pauperes ad mensam suam convocaret, qui secum pranderent, paruit ille, ac pauperes convocavit: verum cum discubissent cum Patriarcha, deprehensi sunt esse tredecim, quamobrem accessit Theaurario: Nonne, inquit, mandavi tibi, ut duodecim vocares? Cur igitur tredecim vocasti praeter sententiam meam? His ille auditis perterritus: Crede, inquit, mihi, venerande Domine, duodecim sunt, nec alius quisquam, praeter Patriarcham, tredecim vidit. Inter prandendum igitur Patriarcha tertiumdecimum illum spectabat, qui summo scamno confidebat. Ecce facies eius varias formas sumebat. Modò enim senex, modò adolescens illi videbatur. Itaque cum è mensa consurrexisset Beatus Gregorius, reliquis omnibus dimissis, tertiumdecimum illum, qui tam admirandus ipsi visus fuerat, manu apprehensum in cubiculum duxit, & allocutus est ad hunc modum: Adjuro te per magnam omnipotentis Dei virtutem, ut aperiatis mihi, quis sis, & quo nomine appelleris. Et ille: Cur, inquit, nomen meum quaeris, quod est admirabile? Ego sum pauper ille, qui ad te veni in mansione Sancti Andreae Apostoli ad Clivum Scauri, cum tu in cellula tua sederes, ac scriberes, cui duodenos dedisti numos, & vas, quod tibi beata mater tua Sylvia cum leguminibus miserat. Itaque cum perspicuum fuerit, te in cordis simplicitate, & patientia constantem permanisse, ex quo die mihi haec tribuisti, constituit Dominus, ut Ecclesiae sanctae suae, pro qua proprium etiam Sanguinem effudit, Pontifex fieres, & Petri Principis Apostolorum successor esses, ut posses omnibus, quod cuique opus foret, subministrare. Unde, Beatus inquit Gregorius, nosti tunc, Dominum, ut ego Pontifex fierem, decrevisse? Quia, respondit,

sum Dei Angelus omnipotentis, idcirco id novi. Et tunc Dominus misit me, ut animi tui propositum explorarem, & utrum humanitate ductus, an ostentatione taceres cleemolynam. Quo Beatus Gregorius audito, timuit, neque enim antea cum Angelum esse cognoverat, & idè cum illo tanquam cum homine egerat, & locutus fuerat. Dixit autem Angelus ad Beatum Gregorium: Ne timeas: misit enim me Deus, ut tecum verber in hac vita.

Quod ille cum audisset, humi prostratus in faciem suam, adoravit Dominum: Si propter exiguam hanc, inquit, ad promerendum animi propensionem tantum benignitatis cumulum clementissimus Dominus declaravit, ut Angelum suum mitteret, qui mei in perpetuum custos esset, quamnam eorum futura est gloriae magnitudo, qui mandatis ejus obtemperabunt, & justitiam colent? Verax enim est ille, qui dicit, iudicio misericordiam praestare, & Deo foenerari eum, qui pauperis miseretur. Quin etiam ipse Dominus Angelorum, qui salutis hominum autor est, eos, qui à dextris erunt collocati, sic alloquitur: Venite, benedicti Patris mei, paratam vobis à mundi constitutione suscipite regni hereditatem. Esurivi enim, & dedistis mihi manducare: sitivi, & dedistis mihi bibere: hospes eram, & colligistis me: ager, & visitastis me nudus, & operuistis me: in carcere, & venistis ad me. Quatenus enim fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Quam quidem beatam vocem utinam audiamus nos omnes, qui haec vel legimus, vel audimus: & conlequamur ea bona sempiterna, quae paravit Deus his, à quibus diligitur, per gratiam, atque humanitatem Domini nostri Jesu Christi, cui gloria in saecula saeculorum, Amen.

Inter pauperes, quos ad mensam vocabat, Angelam suscepit.

Cum eleemosynas faceret Greg. à Deo Pontifex est constitutus.

Digressio